

Vitenskaps-hypotese-Grunnlag. Referanseliste nr 2 Differensialkraften The ∂ -Force.

[Bøker](#) [DIFFERENSIALKRAFTENS REFERANSE-LISTE.pdf](#) [nextforlag.no](#)

Vitenskaps-hypotesen *Wormnæs Vitenskaps-filosofi 1987* Sammenlignet. Next Forlag Bergersen **org.nr**
920766048 MVA Utgitt: 22-12-23 OSLO Norway. Refererer til Kamos Forandringskraften Hoved-Oppgave ISBN

Fra Jeg var 14 år til 23 år, altså 1970-1979, hadde jeg ikke noe større kjennskap til natur-filosofene, filosofi, eller en dybdeforståelse av hva som lå bak formler og felt, partikler og fysisk lover, annet enn det andre elever hadde slik som $U=RI$, og at kraft og motkraft fantes over alt, som like ved likevekt, balanse. Vannrett, loddrett, lik tyngde på hver side av vektskålen, forskjellige saker som fortalte meg at det var en balanse mellom elementene. Noe lignende forstod jeg det var mellom jord og måne, jorden og solen, ved deres baner. Magnetisme og gravitasjon uten oppdagelse av partikler, eller i det hele tatt, elektrisk og magnetisk og gravitasjonskraft som kunne operere enten som tiltrekkende eller frastøtende, eller nøytralt. Jeg gikk her løs på begrepet rom, tid, bevegelse, styrke/form, en del om fysiske og bevisste egenskaper ut fra min egen vurdering.

Jeg kom frem til at rom, dimensjoner, og videre tid/bevegelse/endringer, og enda videre, at styrke/former, og bevisste egenskaper var differensierte tilhørende det vi kan kalle like og ulike, at det var forskjell, eller ble forskjell. Jeg kunne da analysere disse funksjoner for første gang. Men da alle tok samme punkt i bevegelser eller i rom, styrke, så var jo utsagnet jeg hadde hørt, at rom-tid-stoff var et produkt, 3 sider av samme sak, Einstein! Jeg lurte jo på det samme. Hvordan kan 3 differensielle funksjoner ta samme punkt eller kontinuitet. Da alle var forskjells-funksjoner, ante det meg en felles forskjells-egenskap eller logisk funksjon inne i dette, men kunne ikke finne den.

Men da jeg prøvde det motsatte, ved å eliminere alt, for å motvirke at det som finnes kommer fra ingenting, ble alle himler, verdener, fysiske og bevisste egenskaper eliminert, også deres virkelighet og mulighet, årsak og virkning, slik at alle like og ulike, eller enhetlighet og mangfold, ble ekskludert, eliminert, alt slik at det ikke hadde egenskapen til å oppstå igjen fordi akkurat dette var egenskapen so betydde virkelighet og logisk eliminasjon fra eksistensen, og bar da.

Jeg ble stående med ett ingenting som var uten like og ulike, uten årsak og virkning, uten mulighet og virkelighet. ingen like eller ulike tomheter eller ingenting-er, intet-er. Uten egenskaper, bevissthet, og uten styrke, energi, fysisk eller mental egenskap. Helt uten egenskap kunne heller ingen endring lenger skje, ingen forskjell fra oppgitte tilstand mulig.

Dette var forskjells-løst og umulig! Av sin egen beskrivelse. Om dette er sant, så finnes kun en mulighet igjen. At kun noe annet måtte være for at dette ikke skulle være der når det er umulig. Det motsatte, inverterte, det annerledes måtte være i stedet: Altså tilværelsen. I dette tilfellet får vi at noe ANNET er der i stedet. Men her er det ikke snakk om et transcendent annet UKJENT. Men en dypere egenskap i det samme, som Annet i stedet for ingenting.

Da motsatt og annerledes, annet, også er forskjells-funksjon, kunne jeg plutselig se for meg at en slags felles forskjells-funksjon, en total forskjell fra ingenting eksisterte i stedet.

Jeg søkte gjennom begrepene rom, bevegelse, tid, kraft, egenskaper, bevissthets-sammenligningsfunksjonene, og fant at væren, endring, styrker, former, faktisk som differensial-e funksjoner passet inn i. Dette. Men jeg fant på to år ikke ut hva som kunne danne bindingen før like før jul 1979, akkurat fylte 23 år. Jeg våget å prøve meg frem med rom og bevegelse som to kjente differensial-er. Og da eksploderte hele kraftforståelsen frem nærmest som et indre jordskjelv.

Jeg hadde jo testet motsatser tidligere, som 0 utstrekning, og motsatt uendelig utstrekning, og sikkert masse i mellom, men her, det helt motsatte. Likedan med 0 ti, uendelig eller evig tid, og 0 styrke, uendelig styrke, gjorde faktisk slik med alt som kunne være 0, ikke, fjernet, og det motsatte.

Det jeg fikk som et sjokk, var å se for meg at rom ikke kan forklare bevegelse, og bevegelse kan ikke forklare rom. Slik som Russells; Alt er bevegelse! Vi har hundrevis av tidligere lignende utsagn. Alt er forandring, Alt er sirkulasjoner.

Med rom-forskjells-egenskap, og bevegelses-forskjells-egenskap, men sammen, så selv om ikke rom kan forklare bevegelse og bevegelse ikke kan forklare rom, så kan de hjelpe hverandre frem. Rom hjelper bevegelsen frem, og bevegelsen hjelper rom frem.

Her: At de er fra samme differensial-funksjon: En forskjell som blir forskjell fra seg! Eller forskjells-natur stivt rom, men med differensierings-funksjon, gir eler gitt som bevegelse, endring av seg selv, en forskjell som blir forskjell fra seg, en rom-bevegelses-vekst. Uten hindre ved tenkt fødsel om intet var et øyeblikk, så ville denne veksten eksplodert rett inn i uendelighetens vegg fordi denne da ikke kan vokse mer, neppe heller minke. Den vil da kun kunne gå en vei, inn i seg selv, eller fortsette veksten innvendig.

Helheten blir omdannet til en absolutt ekspansjons-kraft, en maks oppblåst kraft som er lik i styrke og mengde alle steder, men som bevegelse-differensial i samme kraft, tilsvarer dens egendrift som $U=RI$, fordi det er den samme kraften ene egne endringsdrift, som gir at dens maks-spenningstrykk, energimengde, og den er sin egen motstand 50-50%. Det vil si at den er strømningsfunksjonell, der all kraft beveges mot all kraft rundt, og da de ikke kan eliminere hverandre betyr dette at det blir lik utveksling av kraft og motkraft. Likedanne bevegelsesenergi lik motbevegelses-energi. En slik kraftmodell stemmer med lovene. Jeg hadde funnet rom-tid-stoff/kraft/energi-produktets årsakfunksjon. En og samme logiske funksjon for alt.

Notert 1979 og begynnelsen av 1980. Etter dette hendte det mye jeg ikke rådte over, og brukte tiden til å sette meg inn i økologi privat, 17 bøker, stoff og energi i naturen, havøkologi, med mer.

Herfra forstod jeg at det var sirkulasjonene, utvekslingen slik som gjøre de fysiske objekter og formler, der jeg viste min egen versjon av Planck og virvler som kom sammen, uten å kjenne til hva Planck og Lorents sa, eller hvordan Einsteins $E=mc^2$, annet enn at det var bremselengden.

Jeg tegnet her opp det jeg kalte hastighetsløkken, der en snor eller en bevegende stump dannet en løkke i forhold til en rett strekning. Så mellom a og b ville snoren med løkke på komme så mye kortere i forhold til lengde a og b enn den rette snoren. Da hele kraftmodellen er bevegelsesfunksjon, betydde dette at jeg måtte kalle lengdebiten med løkke for hastighetsløkken. Jeg forstod følgende av denne. Den ville forårsake fordeling med andre løkker slik at det var et lite tap som ble overskudd ute i rommet, altså senere Planck-en.

Videre forstod jeg at hastighetsløkken ga lengdeforkortelse, tidsforlengelse og treghets-økning, treghetsgraden. Kort sagt samme løkke gir alt. I rommet vil det dannes vertikale med-strøms-virvler, forplantninger, og med stor styrke, mengde, vil rommet komme inn med kraftløkker fra alle kanter, og det dannes kulerunde objekter. Kort sagt. Lysvirvler og elektroner, protoner, eller soler og planeter, er typiske eksempler, men her da også med hvorfor masser som kommer sammen har et plancktap masse, og hvorfor virvler forhindres å øke hastigheten i valget mellom å eksplodere, gå over i lys, gravitasjon, eller over i sort hull.

Herfra hadde jeg ikke behov for videre formler, da jeg visste de var riktige ut fra våre mål fra apparater og beregninger. Vi kunne forstå, lære, beregne, men nå med en funksjon som gir slike produkter. Jeg hadde ikke behov for mer selv akkurat nå, derfor stoff og energi i naturen, geografi og historie. Første filosof-bøker. Men da hadde jeg alt min altets-filosofi og vitenskapshypotese klar. Denne lå 14 år i skuffen.

I 1993-94 da jeg skriver modellen som bok har jeg to treff med Odd Wormnæs, som i sin tut er fortrolig med Arne Næss veiledninger i vitenskapsfilosofi. Han tar over dette feltet på grunnfunksjonelt nivå, slik som eksamen Filosofikum. Boka kommer ut ved at jeg fortsetter, lager en egen erkjennelsesteori, og en vitenskapshypotese etter denne altetsfilosofiske forskningen, mye myntet på bevissthetens sammenligningsevner og de fysiske tilpasningsfunksjoner i en fysisk romtid-energi-verden.

Boken ut 1994. **Kamos – Forandeingskraften Eget Vitenskaps-hypotese gitt fagfolk 1994-5.**

Ved siden av dette har jeg gjennomlest Wormnæs bok for å se om jeg har unnlatt noe. Jeg var kjent med alt fra egen tenkning??!! Jeg kunne også si fra kritiske punkter med ett og annet her. Og dementere, eller supplere noe av vesentlig betydning her. Jeg skrev derfor et nytt utkast av samme hypotese, men med alle vitenskapskriterier undersøkt og innlagt som analyse av meg selv og vitenskapskriteriene. **Vitenskaps-hypotese Hovedoppgave.PDF finner du i Bøker nextforlag-no**

2004: Bestemmer meg for å lese gjennom filosofien og analysere den for kraft og holdepunkter. 2004-2008. Analyse ferdig. Religioner: 2 år, 2008-2010, blod-lesning og høy analyse. Kunne bli 2-3 bøker om dagen med kvass reaksjon p kraft/moralutsagn. 2010-2013.5 Politikk, verdenslitteratur, men halve dagen også biologien, grunnet bevissthetsfunksjonen og fysiske behov. Kraftproblemer grunnet likevekt i enzym-reaksjon. Finn egen modell, og finn forklaring!

Dette ført 17 juli 2013 til at jeg avdekket de fysiske former, energier og geometrisk, altså radiert om vi vil, alle de fysiske lovers egenskaper, og former i rom. Sammenligningen gikk av seg selv i forhold til de fysiske formler. Alt var som i fysikken. Jeg kunne da som fysikk/kjemi-understøttet funksjon skrive: Differensialkraften $The \partial f\text{-Force}$. Myntet på vitenskapelige kriterier og deduksjon. Først August 2018 kunne denne boken leveres til Nasjonalbiblioteket.

Jeg hadde oppfylt kravene før 1994. Altså ikke bare lært, forstått, de nevnte kriterier, men disse var med av seg selv i min utledning i boken, samt mitt nye i modellen, men altså at jeg hadde gjennomgått alt og i tillegg hadde en kraftmodell med en logisk funksjon som referansekilde. Det er disse kritiske punktene jeg nå vil at du kan gå igjennom å se om du har gått gjennom alle disse temaene ordentlig, og om du har funnet ut noe mer av den grunn.

JEG HAR UTFØRT ALLE DISSE, også krysskontroll av disse, av egen bok, av alle kriteriene, og de kommer frem naturlig i kraftmodellen. Sidene under er behandlet her i referanseliste 2:

<i>Hovedinnholdsfortegnelse</i>		<i>DEL I</i>
		Religion – Filosofi – Vitenskap – Teknologi
<i>1. DEL I Religion – Filosofi – Vitenskap – Teknologi</i>	<i>7</i>	
<i>DEL II Mest om tilnæringsmåter og metoder</i>	<i>33</i>	
<i>Kapittel 1 Hypotetisk-deduktiv tilnæringsmåte</i>	<i>37</i>	
<i>Kapittel 2 Erkjennelsesfilosofiske emner</i>	<i>127</i>	
<i>Kapittel 3 Dialektisk tilnæringsmåte</i>	<i>166</i>	
<i>Kapittel 4 Fenomenologisk tilnæringsmåte</i>	<i>187</i>	
<i>Kapittel 5 Hermeneutisk tilnæringsmåte</i>	<i>208</i>	
<i>DEL III Låt om sannhet og usannhet</i>	<i>233</i>	
<i>DEL IV Vitenskap – Etikk – Samfunn</i>	<i>257</i>	
<i>Kapittel 1 Vitenskap, normer, verdier</i>	<i>261</i>	
<i>Kapittel 2 Kritikk av det klassiske vitenskapsideal</i>	<i>277</i>	

Vennligst forstørr sidene selv til topp leselig!

Innholdsfortegnelse DEL I

I.	§ 1	Oldtiden	10
	1.1.	Mytisk-religiøs tenkning. Bruddet med mythos	10
	1.2.	Kristen tenkning brer seg. Gresk tenkning ebber ut. Konflikt mellom «tro og fornuft» utvikles	12
	§ 2	Middelalderen	13
	2.1.	Folkvandringstiden	13
	2.2.	1200-talls renessansen. Høy middelalder. Skolastikk	13
	§ 3	Nyere tid	16
	3.1.	1500- og 1600-tallet. Handelsrevolusjon og ny renessanse. Den moderne naturvitenskap og den filosofiske rasjonalisme vokser frem	16
	3.2.	1700-tallet. Opplysningstid og britisk erfaringsfilosofi	20
	3.3.	1800-tallet. Nye vitenskaper grunnlegges. De moderne industrisammenheng tar form	21
	§ 4	Vår tid	26

Vi skal i meget grove trekk se hvordan vitenskapelig tenkemåte har vokst frem i historien og antatt de former den har i dag. Det er altså ikke en vitenskapshistorisk oversikt. Bare tenkere og vitenskapsmenn som på en spesielt tydelig måte har bidratt til utviklingen av vitenskapelig preget tenkning, blir nevnt.

Vitenskapsfilosofi

Innholdsfortegnelse DEL II

KAPITTEL 1	Hypotetisk-deduktiv tilnæringsmåte	37
§ 1	Iakttagelse av visse fenomener	38
§ 2	Innhenting av data (empirisk belegg)	39
§ 3	Hypotesedannelse	40
§ 4	Hypotesekritikk	41
4.1.	Preishet, etc.	42
4.2.	Subsumpsjon, operasjonellitet, avgrensning	42
4.2.1.	Et sidespor om operasjonellitet	44
4.3.	Prøvhøhet. Falsifiserbarhet	45
4.3.1.	Karl Popper og falsifiserbarhet	50
4.4.	Kvantifiserbarhet. Måleteori	52
4.5.	Enkelhet	55
4.6.	Intersubjektivitet	56
§ 5	Hypoteseprøving	59
5.1.	Formulering av test-implikasjoner	59
5.2.	Prøving av utledete konsekvenser	60
5.2.1.	Alle observasjoner bekrefter de utledete konsekvenser	62
5.2.2.	Ingen observasjoner bekrefter de utledete konsekvenser	67
5.3.	Velprøvede og ikke-velprøvede hypoteser	69
§ 6	Ny hypotesedannelse	72
§ 7	Fremvekst av nye forskningsprosesser	74
§ 8	Etablering av vitenskapelige lover	76
§ 9	Sammenfatning	80
§ 10	Hypotetisk-deduktive systemer	83
10.1.	Euklidisk geometri	85
10.2.	Newtons mekanikk	94
§ 11	Forklaringssystemer, forklaringsmodeller, forklaringsmåter	106
11.1.	Forklaring ved å bringe E under en eller flere dekkende lover. Covering-law forklaringer	108
11.1.1.	Deduktiv-nomologiske forklaringer. Arsaksforklaringer	108
11.1.2.	Sansynlighetsforklaringer	110
11.2.	Tetologiske forklaringer	113
11.2.1.	Intensjonale forklaringer (Formålsforklaringer)	113
11.2.2.	Funksjonalistiske forklaringer	115
11.2.3.	En liten avrundning om teleologiske forklaringer	116
11.3.	Forklaring ved hjelp av modeller	117
11.3.1.	Typen av modeller. Idealtyper	121
11.3.2.	Avrunding om modeller	123
11.4.	Genetisk forklaring. Forklaring ved rekonstruksjon	124
11.5.	Mekanistisk forklaring	125

35

KAPITTEL 2	Erkjennelsesfilosofiske emner	127
§ 1	Trekk fra erkjennelsesfilosofien frem til den kopernikanske vending, og litt til	128
§ 2	Avveining av fornuftens og erfarings rolle. Det rasjonalistiske kunnskapsideale, særlig slik dette kommer til uttrykk hos Descartes og Leibniz	156
2.1.	Det rasjonalistiske kunnskapsideale, særlig slik dette kommer til uttrykk hos Descartes og Leibniz	157
2.2.	Det empiristiske kunnskapsideale, særlig slik dette kommer til uttrykk hos Locke og Hume	160
2.3.	Formidlingen mellom rasjonalisme og empirisme, særlig slik denne kommer til uttrykk hos Kant	164
2.4.	Oppsummering	164
KAPITTEL 3	Dialektisk tilnæringsmåte	166
§ 1	Dialektikk som samtalekunst	167
1.1.	Sokrates som samtaledialektiker	167
1.2.	Kierkegaard som samtaledialektiker	169
1.3.	Psykoanalyse som samtaledialektikk	171
1.4.	Avrunding om dialektikk som samtalekunst	172
§ 2	Dialektikk som en betraktningssmåte og en beskrivelsesmåte av utviklingsforløp	173
2.1.	Dialektikk hos Heraklit	173
2.2.	Dialektikk hos Hegel	174
2.3.	Dialektikk hos Kierkegaard	174
2.4.	Dialektikk hos Marx	177
KAPITTEL 4	Fenomenologisk tilnæringsmåte	187
§ 1	Noen trekk av en fenomenologisk beskrivelse av erkjennelsesprosessen; Husserl	188
1.1.	Noema og det originære gitte	188
1.2.	Noen eksempler på originære githeter	191
1.3.	Mer om det originære gitte	192
1.4.	Det med-gitte	194
1.5.	Hva er det som bestemmer hva vi med-gir?	197
1.6.	Litt om avdekkning av det med-gitte	200
1.7.	Vesenskuen	202
§ 2	Noen konsekvenser for vitenskap	203
KAPITTEL 5	Hermeneutisk tilnæringsmåte	208
§ 1	En beskrivelse av forståelsesprosessen hermeneutiske karakter	209
1.1.	Forståelse, forutsigelse, forståelsehorisont, livsverden, bevisstets-aktør	209
1.2.	Litt om hva forståelsesdelen er bestemt ved	210
1.3.	Beskrivelse av forståelsesprosessen hermeneutiske karakter gjennom noen eksempler	215
§ 2	Hermeneutisk metode	225
2.1.	Fire retningslinjer for forståelseskunst	225
2.2.	Noen eksempler og oppgaver	229

36

Odd Wormnæs

Vitenskapsfilosofi

Register

Gyldendal Norsk Forlag

a priori 139; forestilling 140; syntetisk ut-
sagn 140
absolutt bevegelse 96f; posisjon 96; rom 96
f; tid 96f
Académie Royale des Sciences 18, 19
actio er lik reactio, loven om at 98
Adam og Eva i paradiset 150f
adelen 178
ad hoc hypotese 49
Adorno, Theodor W. 281
Akademiet i Athen 11
aksomer (bevegelseslover) 95, 99
aksjonsforskning 297
akt 188
akustikk 104
-Alembert, Jean le Rond d' (1717-1783) 104
«Alle prinsippers prinsipp», Husserls 190
allmenne, det 153
analytisk filosofi 165
angsterfaringen 253
anskuesform 138
Aquinas, Thomas (1225-1274) 14, 160
arbeid 282
arbeidsdeling 21
arbeidsvirksomhet 283, 286
Aristoteles (384-322) 11, 157, 160, 219
aristotelsk-thomistisk verdensbilde 14
Artenes opprinnelse, Darwin 22
atommodell for natrium 118
Augustin (354-430) 12, 214
avdekkende sann 252
*Avhandling om prinsippene for menneskets er-
kjennelse*, Berkeley 131

Bacon, Francis (1561-1626) 27, 239, 263
«bardonnens rike» 148f
begrepsanalytisk påstand 47
begrepsbestemmelse 47
bekreftelse, strukturen for 81
Benjamin, Walter 281
Berkeley, George (1685-1753) 131f
Betti, Emilio (1890-) 225
bevaringslovene for impuls, spinn, energi 79
bevegelseslover i den klassiske mekanikk 101;
Newton 97f, 99
bevist utvitenhet (sokratisk ironi) 168
bevisthetsformemmelser (idéer, persepsjoner,
fenomener, forestillinger, formem-
melser) 129
bevisthetsskikkelse 142, 145, 147, 148, 150,
152, 153, 155, 209
bevisthetsfare 147

Bibelen 10
biblioteker i oldtiden 11f
biologi 22
Boltzmann, Ludwig (1844-1906) 105
borgerskapet 179ff
borgerskapets triumftid 21, 180
Borkenau, Franz 281
Brand, Ibsen 121
broprinsipp 78
brudd med mythos 10
byborgerskapet 16

Cauchy, August Louis (1789-1857) 104
celest mekanikk 104
Clausius, Rudolf (1822-1888) 105
Comte, Auguste (1798-1857) 21
Cours de philosophie positive, Comte 21
covering-law forklaring 108

Darwin, Charles (1809-1882) 22, 214
Darwins teori for artenes opprinnelse 22, 126
Das Kapital, Marx 177
«das Man», Heidegger 253
data, innhenning av 39
datas teorihengighet 198, 199, 200
deduktiv-nomologisk forklaring (D-N forklar-
ing) 108, 110, 125
deduksjon 159, 161
deduktiv tenkning 80
dedusert læresetning 83, 84, 88, 100;
teorem 88
definert term 86, 96
definisjon 84, 86
definisjoner, operasjonell 96
definisjoner, Euklids 86, 92; Newtons 95f
dekkende-lov forklaring 108
deltakende forskning 297
Demokrit (460-360) 11, 129
den religiøse, Kierkegaard 170, 174, 176
Den tyske ideologi, Marx 177
Descartes, René (1596-1650) 17, 130, 157
det 'et, Freud 119
Det gamle testamentet 10
Det kommunistiske manifest, Marx 177
determinisme 115
Dewey, John (1859-1952) 239
dialektiker 166, 167, 169, 173
dialektikk 142ff, 166ff; hos Hegel 142ff,
174; hos Heraklit 173; hos Kierkegaard
174ff; hos Marx 177ff; som en betrakt-
ningsmåte og en beskrivelsesmåte av utvik-
lingsforløp 173; som samtalékunst 167, 172
dialektisk betraktningmåte 173
dialektisk overskridelse 143, 144, 145, 152, 155

Bibelen 10
biblioteker i oldtiden 11f
biologi 22
Boltzmann, Ludwig (1844-1906) 105
borgerskapet 179ff
borgerskapets triumftid 21, 180
Borkenau, Franz 281
Brand, Ibsen 121
broprinsipp 78
brudd med mythos 10
byborgerskapet 16

Cauchy, August Louis (1789-1857) 104
celest mekanikk 104
Clausius, Rudolf (1822-1888) 105
Comte, Auguste (1798-1857) 21
Cours de philosophie positive, Comte 21
covering-law forklaring 108

Darwin, Charles (1809-1882) 22, 214
Darwins teori for artenes opprinnelse 22, 126
Das Kapital, Marx 177
«das Man», Heidegger 253
data, innhenning av 39
datas teorihengighet 198, 199, 200
deduktiv-nomologisk forklaring (D-N forklar-
ing) 108, 110, 125
deduksjon 159, 161
deduktiv tenkning 80
dedusert læresetning 83, 84, 88, 100;
teorem 88
definert term 86, 96
definisjon 84, 86
definisjoner, operasjonell 96
definisjoner, Euklids 86, 92; Newtons 95f
dekkende-lov forklaring 108
deltakende forskning 297
Demokrit (460-360) 11, 129
den religiøse, Kierkegaard 170, 174, 176
Den tyske ideologi, Marx 177
Descartes, René (1596-1650) 17, 130, 157
det 'et, Freud 119
Det gamle testamentet 10
Det kommunistiske manifest, Marx 177
determinisme 115
Dewey, John (1859-1952) 239
dialektiker 166, 167, 169, 173
dialektikk 142ff, 166ff; hos Hegel 142ff,
174; hos Heraklit 173; hos Kierkegaard
174ff; hos Marx 177ff; som en betrakt-
ningsmåte og en beskrivelsesmåte av utvik-
lingsforløp 173; som samtalékunst 167, 172
dialektisk betraktningmåte 173
dialektisk overskridelse 143, 144, 145, 152, 155

dialektos 166
«Die Entzauberung der Welt», Weber 27
«die ewige, eisernen Natargesetze» 105
differensialregning 108, 104
Dilthey, Wilhelm (1833-1911) 225
Ding an sich, Kant 136
Ding für mich, Kant 136
dobbelreflektert meddelelsesform, Kierke-
gaard 170
Dogmatisme, formu og beståning,
Habermas 284
dødelighetsrullene 231

empenskap, ifølge Locke 130
egentlighet, Heidegger 252, 253
ego, Freud 119
eidos 202
evidensformer 178
Einstein, Albert (1879-1955) 105, 106
eksistensial, Heidegger 252
eksistensmåter, Kierkegaard 170
eksperimentet på mennesker og dyr 263
elektromagnetisk system 105, 106
Elementer, Euklid 85ff, 91, 93
elementer, Machs 240
empirisk belegg 39
empirisk generalisering 76, 78; konsekvens 59
f; lov 76f
empiriske lover, riktigheten av 157
empirisme 163, 164, 165, 180; logisk 165
empirist 157
empiristisk kunnskapsideal 156, 160
empiristiske tradisjon, den 136
En avhandling om den menneskelige natur,
Hume 133
encyklopedi, Den franske 20
engangsfenomen, forklaring av 124f
Engels, Friedrich (1820-1895) 173
enhetvitenskap 206
enhetvitenskapelig språk 58
enkelhet 55
enkelhetens prinsipp 55, 56
Enten-eller, Kierkegaard 176
epoke 190
epoke, den borgerlige 152
erfaringsrolle, ifølge Hume 163
erfaringskjennelse, ifølge Kant 138
erfaringsfilosofi, britiske 20
erkjennelsesledende interesser 282ff
erkjennelsesinteresse, frigjørende 289ff;
praktisk 286ff; teknisk 282ff
erkjennelsesmåter: teknisk-miljøsonell, histo-
risk-hermeneutisk og kritisk-frigjørende 282ff

Essay om menneskeforstanden.
Locke 130
esse er percipi, Berkeley 132
estetikeren, Kierkegaard 170, 174ff
etiker, Kierkegaard 170, 174, 176
etik 267
Euklids geometri 12, 78, 82, 85ff, 92, 139, 164
Euler, Leonard (1707-1783) 104
evdens, Husserl 197
explanans 107, 109

faimnomen 137, 139, 187
falløven 52, 66, 79
falsifikasjon, strukturen for 81
falsifikasjonsstrategi 50f
falsifikasjonsstrategi 71
falsifiserbarhet 45ff
falsifiser 67
feltteori 106
fenomenologi 187ff, 203
fenomenologisk inspirert vitenskap 207
fenomenologisk tilnæringsmåte 187ff
feudaldelen 16, 179, 180
Filosofien elendighet, Marx 177
flukksjonsregning 100, 103
folkevandringsliten 13
for-seg 142, 143, 145
Forlesninger over filosofiens historie,
Hegel 154
forestillinger, hos Hume 135, 163; om en
virkende årsak 135; om god/ondt
135; om jeg 'et 135
forestillingsverden 147
forklaring, dekkende-lov 108; deduktiv-no-
mologisk 108, 110; formåls-113; gene-
tisk 124; how-possible 111; intensjonal
113f; kvasi-teleologisk 116; mekanistisk
125f; sannsynlighets-110ff; statistisk
125; teleologisk 113, 116; ved hjelp av
modell 117; ved rekonstruksjon
124; why-necessary 109; årsaks- 109,
115
forklaringsmodeller 106
forklaringsmåter 106
forklaringsprinsipp 106
formålsforklaring 113f
formåls 157, 158, 163
formåltilintasjon 158, 159, 161
foroverretthet, forståelsen 212, 214
forskermenslutninger 24
Forskning og etisk ansvar, Oslo 1981 265
forskning, aksjons-297; deltakende 297;
tradisjonell 298

a priori 139; forestilling 140; syntetisk ut-
sagn 140
absolutt bevegelse 96f; posisjon 96; rom 96
f; tid 96f
Académie Royale des Sciences 18, 19
actio er lik reactio, loven om at 98
Adam og Eva i paradiset 150f
adelen 178
ad hoc hypotese 49
Adorno, Theodor W. 281
Akademiet i Athen 11
aksomer (bevegelseslover) 95, 99
aksjonsforskning 297
akt 188
akustikk 104
-Alembert, Jean le Rond d' (1717-1783) 104
«Alle prinsippers prinsipp», Husserls 190
allmenne, det 153
analytisk filosofi 165
angsterfaringen 253
anskuesform 138
Aquinas, Thomas (1225-1274) 14, 160
arbeid 282
arbeidsdeling 21
arbeidsvirksomhet 283, 286
Aristoteles (384-322) 11, 157, 160, 219
aristotelsk-thomistisk verdensbilde 14
Artenes opprinnelse, Darwin 22
atommodell for natrium 118
Augustin (354-430) 12, 214
avdekkende sann 252
*Avhandling om prinsippene for menneskets er-
kjennelse*, Berkeley 131

Bacon, Francis (1561-1626) 27, 239, 263
«bardonnens rike» 148f
begrepsanalytisk påstand 47
begrepsbestemmelse 47
bekreftelse, strukturen for 81
Benjamin, Walter 281
Berkeley, George (1685-1753) 131f
Betti, Emilio (1890-) 225
bevaringslovene for impuls, spinn, energi 79
bevegelseslover i den klassiske mekanikk 101;
Newton 97f, 99
bevist utvitenhet (sokratisk ironi) 168
bevisthetsformemmelser (idéer, persepsjoner,
fenomener, forestillinger, formem-
melser) 129
bevisthetsskikkelse 142, 145, 147, 148, 150,
152, 153, 155, 209
bevisthetsfare 147

Bibelen 10
biblioteker i oldtiden 11f
biologi 22
Boltzmann, Ludwig (1844-1906) 105
borgerskapet 179ff
borgerskapets triumftid 21, 180
Borkenau, Franz 281
Brand, Ibsen 121
broprinsipp 78
brudd med mythos 10
byborgerskapet 16

Cauchy, August Louis (1789-1857) 104
celest mekanikk 104
Clausius, Rudolf (1822-1888) 105
Comte, Auguste (1798-1857) 21
Cours de philosophie positive, Comte 21
covering-law forklaring 108

Darwin, Charles (1809-1882) 22, 214
Darwins teori for artenes opprinnelse 22, 126
Das Kapital, Marx 177
«das Man», Heidegger 253
data, innhenning av 39
datas teorihengighet 198, 199, 200
deduktiv-nomologisk forklaring (D-N forklar-
ing) 108, 110, 125
deduksjon 159, 161
deduktiv tenkning 80
dedusert læresetning 83, 84, 88, 100;
teorem 88
definert term 86, 96
definisjon 84, 86
definisjoner, operasjonell 96
definisjoner, Euklids 86, 92; Newtons 95f
dekkende-lov forklaring 108
deltakende forskning 297
Demokrit (460-360) 11, 129
den religiøse, Kierkegaard 170, 174, 176
Den tyske ideologi, Marx 177
Descartes, René (1596-1650) 17, 130, 157
det 'et, Freud 119
Det gamle testamentet 10
Det kommunistiske manifest, Marx 177
determinisme 115
Dewey, John (1859-1952) 239
dialektiker 166, 167, 169, 173
dialektikk 142ff, 166ff; hos Hegel 142ff,
174; hos Heraklit 173; hos Kierkegaard
174ff; hos Marx 177ff; som en betrakt-
ningsmåte og en beskrivelsesmåte av utvik-
lingsforløp 173; som samtalékunst 167, 172
dialektisk betraktningmåte 173
dialektisk overskridelse 143, 144, 145, 152, 155

forskningsregler og anbefalinger 264
forskningsinstitutter 24
forsoning 152
-forstandige bevissthet, den- Hegel 153
forstandskategoriene. Kant 138 ff
forståelse 209 ff; skikkelseseg 147; skikkelsesfremmed 147
forståelse av historiske forhold 214
forståelsesform 147
forståelsehorisont 147, 209
Fortalen til *Andens fenomenologi*. Hegel 146
fortid 212 f
fortolkingsvitenskap 286
forutforståelse 209, 210, 225, 226, 229
forventninger, miljøbetingete 198; struktur-
rett bestemte 197; teoribetingete 198
fotonmodell for lys 118
Frankfurter-skolen 281
Frankfurter-skolens kritikk av tradisjonell vitenskap 292 f
franske revolusjon, den 180
fremtid 212
fremmedgjøring 142 ff
fremtredende kunnskap, den 142, 145, 147, 148, 153, 155, 209
Freud, Sigmund (1856-1939) 23, 49, 214, 225
Freuds instansmodell 118
frigjørende, erkjennelsesinteresse 289; interesser 289, 296; virksombhet 289, 294, 297
frigjøringsprosess 251
Fromm, Erich 281
funktjonalistisk forklaring 113, 115 f
Gadamer, Hans-Georg (1900-) 225
Galilei, Galileo (1564-1642) 16, 98, 156
geistlighet 16, 178
generalisering, empirisk 78
genetisk forklaring 124 f
geometri, ikke-euklidisk 94
grunnleggende antakelser 84, 87, 92, 99
grunnleggende lover 84, 95, 97, 99
grunnsetninger 83, 84, 86, 95, 99
Godels sats 94
Habermas, Jürgen (1929-) 225, 281, 282, 286
Hamlet. Shakespeare 121
handelsrevolusjon på 1500- og 1600-tallet 16
handling 265 ff; tre sider ved en 265 ff; andres 266; egen 266
Hegel, Georg Friedrich Wilhelm (1770-1831) 142, 173, 177, 214
Hegels dialektikk 142 ff, 174; herre-trell dialektikk 243 ff; sannhetsteori 243 ff

Heidegger, Martin (1889-1976) 211, 225
helhet 145
helhet/del 216 ff
Helsnikdeklarasjonen 264
Heraklit ca. 540 ca. 480 173
hermeneutisk tilnæringsmåte 208-225; metode 225 ff; sirkel 216; spiralbevegelse 217; svingning mellom helhet og del 217
herre-trell-dialektikken 243 ff
herre-trell-forholdet 244 ff
herredømme 289; irrasjonelt 289, 291, 292; rasjonelt 289; ugenomsomt 289, 291, 292, 294
herrens fremtredende kunnskap 244
herskende klasse, den 178
heuristisk funksjon 117
historievitenskapens sentrale anliggende 254
historisk-hermeneutisk erkjennelse 286; vitenskap 286 f
Hobbes, Thomas (1588-1679) 17
Horkheimer, Max 281, 282, 294, 295
hovedhypotese 59
Hovedkomiteen for norsk forskning 264
how-possible forklaring 111
Hume, David (1711-1776) 20, 106, 133, 157, 161, 237, 261
Husserl, Edmund (1859-1938) 187
Huygen, Christian (1629-1695) 98
hydrodynamikk 102
hypotese 40; all-40; empirisk 79; formåls-40; ikke-falsifiserbar 46, 49; ikke-velprøvet 69; isolert prøving av 68; korrelasjons-40, 52; sannhet av 62, 67; sannsynlighets-40; singular 40; subumerings-40; velprøvet 69; årsaks-40, 41; dannelse 40, 72, 82; -kritikk 41; -prøving 59
hypoteser, typer av 40
hypotetisk dom 140
hypotetisk domform 140
hypotetisk-deduktiv metode 80, 82; tilnæringsmåte 37-125; vitenskap 283
hypotetisk-deduktiv system 79, 81, 82, 83, 110
høyskoler, tekniske 24
i-seg 142, 143, 144, 145
id. Freud 119
ide, ifølge Locke 130
ideallyper 37, 80, 121, 174; i historien 122; i litteraturen 121; i naturvitenskapen 122; i psykologien 122; i sosiologien 122
Idéen, hos Hegel 142
idéer, hos Hume 135

ideologi 248, 250, 251, 289, 292, 293; borgerlig 249; -kritikk 297
ikke-falsifiserbare hypoteser 46, 49
Iliaden 10
impulskontroll 119
incent 23
induksjonsloven 161, 163
induksjonsproblemet 161 ff
induktiv tenkning 80
industrielle revolusjon, den 180
industrielt, den moderne, borgerlige 21
infinitesimalregning 100
Inquiry into the Nature and Causes of Wealth of Nations. Smith 21
Institut für Sozialforschung i Frankfurt 281
instrumentalisme i vitenskapfilosofien 124
instrumentalistisk oppfatning 242
intrykk, hos Hume 135, 136, 163
intensjonal 188
intensjonal forklaring 113, 115
intensjoner 266
intensjonsdelen av en handling 266 f
interesse 210, 241, 282, 286, 289
intersubjektivitet 42, 43, 56; på det språklige plan 58
intet 144
ironisk 170
James, William (1842-1910) 239
jag-et. Freud 119
jag-på 188 f
Jenseits von Gut und Böse. Nietzsche 243
Jok 121
jordakrens presesjonsbevegelse 103
jordmor for sannheten 168
-jordmorkunsten 168, 170, 172
Kant, Immanuel (1724-1804) 136, 157, 164, 237
Kapitalen, Marx 177
kapitalismen 82
kapitalist 182
kapitalistisk produksjonsmåte 179
katedralskoler i middelalderen 14
Kepler, Johannes (1571-1630) 16
Keplers lover 79, 102; forklaring på 102
Keynes, John Maynard 17
Kierkegaard, Søren (1813-1855) 173
Kierkegaard som samtale-dialektiker 169
Kirchheimer, Otto 281
kirke, den kristne 12
kjenne versus erkjenne 143 ff, 150, 153, 155
klasse, herskende 250; oppstigende 250
klassisk mekanikk 94

kommunikativ samhandling 285, 288
konflikten mellom by og land 179
konsekvensdelen av en handling 266
konsekvensetikk 266, 267
kontekst 227, 229
kopernikanske vending, den 128, 141, 153, 164
Kopernikus, Nicolaus (1473-1543) 16
korrelasjonshypotese 52
kreflernes parallelogram, loven om 98
«Krisen i de europeiske vitenskaper», Husserl 206
Kritikk av den rene fornuft. Kant 137
kritikk 297; forsker 295, 297; *teori* 277, 281, 282, 289; virksombhet 296; vitenskap 289, 294 ff
kunst 254
kvalitativ lov 76
kvanteteori 106
kvantifiserbarhet 52 ff
kvantitativ lov 76
kvasi-teologisk forklaring 116
Lagrange, Joseph Louis (1730-1813) 104
Laplace, Simon Pierre de (1749-1827) 164
laug 14
Leibniz, Gottfried Wilhelm (1646-1716) 17, 104, 157, 160
lengden av en stav, begrepet 44
lengden av en stav i bevegelse, begrepet 44 f
Lenin, Vladimir Iljitsj (1870-1924) 173
Lilleford, Johan Borgen 254 ff
livsfilosofier 10
livsfilosofien i oldtiden 10, 150
livet 209
Locke, John (1632-1704) 130, 157, 160
logisk empirisme 165
logisk form, utledning og 63, 67 f
lov, empirisk 76, 77, 78; grunnleggende 84, 95, 97, 99; kvalitativ 76; kvantitativ 76; natur-76; sannsynlighet-76, 78; statistisk 76, 78; tanke-76; teoretisk 76, 77, 78; universell 76, 77
Luther, Martin (1483-1546) 225
Lyleton 11, 12
lærdomsentre i oldtiden 11
læresetning (teorem) 86, 88 ff
Löwenthal, Leo 281
Mach, Ernst (1838-1916) 24, 97, 239
Machs syn på sannhet 240
majuttiker 168, 170
majuttikk 172

Mao Ze Dong 173
matematisk modell 123
Marx, Karl (1818-1883) 49, 173, 214, 225
marxistisk historieteori 49, 51
Marx's sannhetoppfatning 247
Maxwell, James Clerk (1831-1879) 105
medfølte sannhet 157, 160
med-gitt 183 f
med-gitte, det 194, 195, 197
med-gitte, avdekkning av det 200
med-gittheter 198; teoretiske 200
mekanikk, klassisk 44, 94; Newtons 94 ff; rasjonell 101; statistisk 125
mekanistisk forklaring 105 f
mekanistisk modell for lys 105
mellommenneskelige relasjoner i litteraturen 121
meningsberende materiale 286
Menneskets avstamning. Darwin 22
Menon. Platon 160
metafysikk 157, 163, 165; Humes avvisning av 136; ifølge Kant 138
metode, hermeneutisk 225 ff
metode, hypotetisk-deduktiv 38 ff
metodisk tvil (kartesisk tvil) 159
militærforskning 263
militært utredningsarbeid 263
Mill, John Stuart (1806-1873) 249
modeller 117, 123; forklaring ved hjelp av 117; typer av 121
modus tollens 67, 68
motiv, ubevisst 115
Museion 11, 12
myndige mennesker 294
målbarehet 10
måleteori 52
måling 52
målrasjonell handling 283, 285, 291; kunnskap 293; virksombhet 283, 284, 287
måltall 52, 53, 54, 55
Nasjonens rikdom. Smith 21
natruiomet 118
naturfilosofier 10
naturfilosofien i oldtiden 50, 150, 218
Naturfilosofiens matematiske prinsipper. Newton 16, 94
naturlov 76, 106, 162
naturvitenskap, moderne 16
negasjon 142
negering 144
Neumann, Franz 281
Newton, Isaac (1642-1727) 16, 17, 94, 156

Newtons mekanikk 78, 82, 85, 94 ff
Nietzsche, Friedrich Wilhelm (1844-1900) 214, 239
Nietzsches sannhetsteori 242
noema 188, 189
noema-eksplosjon 196 ff
noema-svinn 196
nominalanalytisk påstand 48
nominaldefinisjon 48
nomotetisk forskning 205; vitenskap 80, 283
f
normative utsagn 261 f
nødvendig forbindelse 162
nåtid 212
objektive ånd, den. Hegel 174
observasjonsuttagn 79, 83, 84
Occam, William 55
Occams barberkniv 55
Odysseen 10
On the Origin of Species by Means of Natural Selection, or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life. Darwin 22
ontologiske grunnlag, Humes 135
operasjonisme 44
operasjonell definisjon 96
operasjonelle begreper 43
operasjonelt begrep 42
oppbevelse, dialektisk 142, 145, 149, 150, 152
opplatt 254
opplysningsfilosofi 20; den franske 152
opplysningsfilosofien 180
opplysningstiden 180
originære gittheter 191, 193
originært gitt 188 ff
oversensstemmelsesteori for sannhet 236 f
overjeg-et. Freud 119
overskridelse 143, 144, 150; dialektisk 145
parallel-postulatet 93, 94
Peer Gynt. Ibsen 121, 122
Peirce, Charles Sander (1839-1914) 239
Peirces syn på sannhet 239
pendelloven 79
persepsjonsprosess 133, 134, 135
perspeperende bevissthet. Hegel 153
personlighetstyper i litteraturen 121; i psykologien 122
Phänomenologie des Geistes. Hegel 152
Philosophiae naturalis principia mathematica. Newton 94 ff
Platon (427-347) 11, 157, 160, 219

Platons hulelignelse 143
platonisk-sannsynlighets epoke 13
Planck, Max (1858-1947) 105
pliktetik 267
poesi 254
Poisson, Siméon Denis (1781-1840) 104
Popper, Karl Raimund (født 1902) 50
positivisme 165; Comtes 21
positivisme 27
positivisme 24
pragmatisk sannhetsteori 238 ff
praktisk sylogisme 113
primær egenskap, ifølge Locke 130 f
Principia. Newton 16, 17, 94, 95, 100, 102, 103
produksjonsmidler 178
produksjonsmåte 178; den kapitalistiske 180
ff. motsetninger i den kapitalistiske 182
produktivkrefter 178
profitttrassens tendensielle fall 183
prosjekt 112
protokoll-sats 79
prøvbarehet 45 ff
psykiske forstyrrelser 119
psykiske sammenbrudd 120
psykoanalyse 23, 49, 51, 171; som samtale-dialektikk 171
psykoanalytiker 172
psykoanalytisk metode 171
psykologi 22
PUG WASH-konferanser 264
punktmekanikk 104
pytagoreiske læresetning, den 90 ff
påstand 286
radioteleskop 29
randbetingelser 68, 83, 84, 86, 92, 100
ransone mellom *teori* og empiri 80
rasjonalisering, psykologisk 171
rasjonalisme, filosofisk 17, 163, 164, 180
rasjonalist 156
rasjonalistisk kunnskapsideal 156, 157
-rasjonalitetens jerngrep 27
realisme i vitenskapfilosofien 124
realvitenskapene og industrien 24
reduksjon, fenomenologisk 206; av akustikk til mekanikk 104 f; av optikk til mekanikk 105; av termodynamikk til mekanikk 104 f
refleksjon, hos Locke 161
refleksjonside, ifølge Locke 131
rekonstruksjon, forklaring ved 124

relativ bevegelse 97
relativ frekvens 78
relativitetsprinsipp, det galilei-newtonske 98
relativitetsteorien 51, 106
religiøse, den. Kierkegaard 170, 174, 176
renessansen, 1200-talls 13; 1500-talls 16
revolusjon, den franske 20; den industrielle 20
Ricardo, David (1772-1823) 21, 249
Ricoeur, Paul (1913-) 225
rommet som anskuelseform 138
Russell, Bertrand (1872-1970) 237
saksforhold 236 f
samhandlingsvirksombhet 286 f
samtalekunst 106
samtaledialektisk tilnæringsmåte 172
sann forståelse 243
sannhet 158, 233 ff, 236, 238, 239, 242; hos Heidegger 252; *hypoteses* 62, 67; og helhet 243; og system 146
sannheten er helheten 243
sannsynlighetsforklaring 110 ff
sannsynlighetstov 76, 78, 111
sansbedrag 128
sanseluljon 128
sansmessig visshet. Hegel 152
sanning, hos Locke 161
Schleiermacher, Friedrich (1768-1834) 225
seksunder egenskap 130 f
selvutviklingsbet 83, 85
singular sats 109
sinnelagsetikk (pliktetik) 266 f
skikkelse, *bevisstheten* 142, 145, 147, 148, 150, 152, 153, 155, 209
skikkelsesegens forståelse 147, 155, 175
skikkelsesfremmed forståelse 147, 149, 155, 175
skolastikken 13 f
Smith, Adam (1723-1790) 21, 249
sofist 219
Sokrates 160, 219; som samtale-dialektiker 167
sokratiske ironi 168
sokratiske samtalekunst 167
sosial ingeniørkunst 263; ingeniørvirksomhet 296, 297
sosiologi 211
Spinoza, Baruch (1632-1677) 17
språkbruksregel 48
«stadiene på livets vei». Kierkegaard 174
statistisk forklaring 123
statistisk lov (sannsynlighetstov) 76, 78, 110
stemhet 211

